

[Strona Główna](#) > [Szkolenia, Sieci Sądowe i Agencje](#) > [Bułgaria](#)

Szkolenie wstępne sędziów i prokuratorów w Unii Europejskiej

Autor treści:

Bułgaria

Bułgaria

Opis ogólny

Szkolenie wstępne młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych jest obowiązkowe zgodnie z art. 249 ust. 1 pkt 1 i art. 258 ustawy o systemie sądownictwa. Aplikanci odbywają naukę zgodnie z programem nauczania opracowanym w zależności od zawodu, do którego się przygotowują: młodsze sędziowie, młodszy prokurator lub młodszy śledczy. Status kandydatów regulują przepisy dotyczące szkolenia kandydatów na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych. Liczba aplikantów co roku jest inna i odpowiada liczbie wolnych stanowisk określonej przez odpowiednią izbę Najwyższej Rady Sądownictwa (*Vissh sadeben savet/Висш съдебен съвет, VCC*).

Krajowy Instytut Wymiaru Sprawiedliwości (*Natsionalen institut na pravosadieto/Национален институт на правосъдието*) prowadzi również obowiązkowe szkolenia dla sędziów sądów okręgowych i rejonowych, prokuratorów i sędziów administracyjnych powołanych w drodze scentralizowanego konkursu przeprowadzanego w celu pierwszego mianowania, zgodnie z art. 249 ust. 1 akapit drugi ustawy o systemie sądownictwa. W pierwszym roku po objęciu stanowiska muszą oni przejść obowiązkowe szkolenie wprowadzające (art. 259 ustawy o systemie sądownictwa). Programy szkoleń różnią się w zależności od funkcji kadr wymiaru sprawiedliwości (sędziowie, sędziowie administracyjni, prokuratorzy, sędziowie śledczy) oraz poziomu kompetencji (sąd okręgowy lub rejonowy).

Szkolenie wstępne i wprowadzające (w językach [angielskim](#) i [bułgarskim](#)).

Ustawa o systemie sądownictwa (w językach [angielskim](#) i [bułgarskim](#)).

[Regulamin wewnętrzny dotyczący organizacji i przebiegu szkoleń w Instytucie](#) (w języku bułgarskim).

[Regulamin szkolenia kandydatów na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych](#) (w języku bułgarskim).

Szkolenie dla adwokatów prowadzi [Centrum Szkolenia Adwokatów im. Krystju Conczeva](#).

Dostęp do szkolenia wstępnego

Głównym sposobem przystąpienia do służby w wymiarze sprawiedliwości jest odbycie szkolenia w Instytucie przewidzianego dla młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych. Kandydaci na młodszych funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości muszą pomyślnie przejść scentralizowany konkurs organizowany przez odpowiednią izbę Najwyższej Rady Sądownictwa (VCC). Zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy o systemie sądownictwa odpowiednia izba VCC ogłasza coroczny konkurs. Kandydaci powinni być obywatelami Bułgarii; muszą posiadać dyplom ukończenia studiów wyższych w dziedzinie prawa i zdobyć kompetencje prawne podczas stażu zgodnie z ustawą o systemie sądownictwa, a także posiadać wymagane cechy moralne i zawodowe, zgodnie z kodeksem etyki obowiązującym bułgarskich funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości.

Warunki, wymogi i sposób organizacji scentralizowanych konkursów określono w rozdziale II ustawy o systemie

sądownictwa. Zgodnie z art. 184 tej ustawy konkurs składa się z egzaminu pisemnego i ustnego ocenianych w 6-punktowej skali. Egzamin pisemny polega na rozwiązaniu przypadku, co pozwala ocenić wiedzę i umiejętności kandydata. Integralną częścią konkursu jest test z zakresu prawa UE i praw człowieka. Egzamin ustny stanowi rozmowę kwalifikacyjną z kandydatem dotyczącą odpowiednich dziedzin prawa, a także kodeksu etyki obowiązującego bułgarskich funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości, zgodnie z opublikowanym wcześniej kompendium. Osoby, które zdały egzaminy, stają się kandydatami na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów lub młodszych sędziów śledczych i muszą odbyć 9-miesięczne obowiązkowe szkolenie wstępne w Krajowym Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości. Po pomyślnym ukończeniu szkolenia wstępnego aplikanci zyskują miano młodszych sędziów, młodszych prokuratorów lub młodszych sędziów śledczych i przez 2 lata wykonują obowiązki pod nadzorem doświadczonego mentora. Praktyka pod nadzorem mentora stanowi integralną część szkolenia młodszych funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości. Krajowy Instytut Wymiaru Sprawiedliwości udziela mentorom gruntownego szkolenia praktycznego dotyczącego najskuteczniejszych sposobów sprawowania powierzonych im funkcji.

Inną ścieżką umożliwiającą podjęcie służby w wymiarze sprawiedliwości jest procedura określona w art. 178 ust. 1 ustawy o systemie sądownictwa. Odpowiednia izba Najwyższej Rady Sądownictwa określa wolne stanowiska w sądach okręgowych, rejonowych, prokuraturach, sądach administracyjnych oraz organach śledczych, które mają zostać obsadzone w drodze konkursu przeprowadzanego w celu pierwszego mianowania. Liczbę wolnych stanowisk określa się z uwzględnieniem potrzeb odpowiedniego organu sądowego. Nabór odbywa się w drodze egzaminu konkursowego, który obejmuje część pisemną i ustną (art. 184 ustawy o systemie sądownictwa). Wybranych kandydatów powołuje się na sędziów, sędziów administracyjnych, prokuratorów lub sędziów śledczych. W przeciwieństwie do konkursu dla młodszych funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości w tym przypadku istnieje wymóg dotyczący doświadczenia zawodowego: 3 lata, aby uzyskać status funkcjonariusza wymiaru sprawiedliwości na szczeblu okręgowym i 8 lat, aby uzyskać status sędziego rejonowego, sędziego administracyjnego, prokuratora rejonowego lub sędziego śledczego. W pierwszym roku po objęciu stanowiska mianowani kandydaci muszą przejść obowiązkowe szkolenie wprowadzające (art. 259 ustawy o systemie sądownictwa) w Krajowym Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 259 ustawy o systemie sądownictwa trafiają oni pod opiekę sędziego lub prokuratora, który zostaje ich mentorem.

[Ustawa o systemie sądownictwa](#) (w języku angielskim).

Kodeks etyki obowiązujący bułgarskich funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości (w językach [angielskim](#) i [bułgarskim](#)).

Forma i treść szkolenia wstępnego

Obowiązkowe szkolenie wstępne dla kandydatów na młodszych funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości trwa dziewięć miesięcy zgodnie z art. 258 ust. 1 ustawy o systemie sądownictwa.

Szkolenie wprowadzające na podstawie art. 249 ust. 1 ustęp drugi ustawy o systemie sądownictwa dla nowo mianowanych sędziów, sędziów administracyjnych, prokuratorów i sędziów śledczych na szczeblu okręgowym i rejonowym średnio trwa miesiąc i składa się z modułów internetowych oraz bezpośrednich sesji szkoleniowych.

Rada programowa wspiera Krajowy Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, udzielając mu doradztwa na potrzeby przygotowania i aktualizacji programów kształcenia w zakresie szkolenia wstępnego i wprowadzającego. Programy te podlegają zatwierdzeniu przez zarząd Krajowego Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości po uzgodnieniu z Najwyższą Radą Sądownictwa.

Celem programów szkolenia wstępnego i wprowadzającego jest rozwijanie wszechstronnych kompetencji, w tym umiejętności zawodowych w dziedzinie prawa, etyki funkcjonariusza wymiaru sprawiedliwości oraz kompetencji pozaprawnych związanych ze świadomością kontekstu gospodarczego, społecznego i kulturowego. Szkolenia z zakresu prawa UE mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, by aplikanci rozumieli rolę prawa UE w krajowych systemach prawnych i praworządności. Prawo europejskie stanowi element krajowego programu szkoleniowego i jest nauczane w ramach odrębnych modułów. Krajowy Instytut Wymiaru Sprawiedliwości opracował zestaw materiałów UE do samodzielnej nauki prawa europejskiego, które są dostępne przez całą dobę, 7 dni w tygodniu, dla wszystkich nowych pracowników wymiaru sprawiedliwości:

- sądy krajowe a prawo UE,

- procedury Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej,
- sądy administracyjne a prawo UE,
- obywatelstwo europejskie i wewnętrzna polityka UE,
- współpraca sądowa w sprawach cywilnych w UE,
- współpraca sądowa w sprawach karnych w UE.

Na internetowej platformie szkoleniowej dostępne są również materiały do samodzielnej nauki języka prawnego w języku angielskim, składające się z prezentacji wideo, ćwiczeń do samodzielnej nauki i narzędzi do samodzielnego sprawdzania nabytej wiedzy.

Za szkolenia kandydatów na młodszych funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości odpowiadają prowadzący zatrudnieni na stałe oraz tymczasowo w Instytucie. Zasady wyboru instruktorów Krajowego Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości określa ustawa o systemie sądownictwa oraz regulamin wewnętrzny dotyczący organizacji i przebiegu szkoleń w Instytucie. Szkolenia prowadzą głównie sędziowie i prokuratorzy: eksperci spoza wymiaru sprawiedliwości są tymczasowo delegowani do prowadzenia zajęć ze specjalistycznych zagadnień, w przypadku gdy taka wiedza fachowa jest potrzebna.

Metodyka nauczania zakłada szkolenie praktyczne, w tym symulacje rozpraw sądowych, odgrywanie ról, przydzielanie praktycznych zadań i ćwiczeń, naukę opartą na współpracy, zajęcia w małych grupach, dyskusje, wizyty studyjne, kazusy, burze mózgów, metodę kuli śnieżnej, rozwiązywanie sporów itp.

Krajowy Instytut Wymiaru Sprawiedliwości aktywnie uczestniczy w zarządzanym przez EJTN programie AIKOS oraz konkursie THEMIS. Dwustronna współpraca z instytucjami szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości w całej Europie również odgrywa ważną rolę w programie szkoleń wstępnych Instytutu pod względem wymiany dobrych praktyk i doświadczeń zawodowych. W 2021 r. bułgarscy kandydaci na stanowiska młodszych sędziów wraz z ich odpowiednikami z hiszpańskiej szkoły sądownictwa i prokuratury – Escuela Judicial – wzięli udział we wspólnej internetowej symulacji rozprawy sądowej, podczas której rozpatrywano uznanie i wykonanie wniosku złożonego w ramach europejskiego nakazu dochodzeniowego.

Obowiązkowe szkolenie wstępne (w językach [angielskim](#) i [bułgarskim](#)).

[Regulamin wewnętrzny dotyczący organizacji i przebiegu szkoleń w Instytucie](#) (w języku bułgarskim).

Zakończenie szkolenia wstępnego oraz uzyskanie kwalifikacji

Po ukończeniu 9-miesięcznego szkolenia kandydaci na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i sędziów śledczych przystępują do egzaminu końcowego. Za egzaminy końcowe odpowiada Najwyższa Rada Sądownictwa we współpracy z działem przygotowania zawodowego Krajowego Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. Komisje egzaminacyjne wyznacza odpowiednia izba Rady w drodze losowania. Wybierają one sprawy i opracowują pytania dla aplikantów. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi:

- w przypadku egzaminów pisemnych i ustnych dla kandydatów na młodszych sędziów – 5 sędziów z sądów rejonowych i apelacyjnych oraz 2 członków rezerwowych;
- w przypadku egzaminów dla kandydatów na młodszych prokuratorów – 5 prokuratorów z prokuratur rejonowych i apelacyjnych oraz 2 członków rezerwowych;
- w przypadku egzaminów dla kandydatów na młodszych sędziów śledczych – 5 prokuratorów z prokuratur rejonowych i apelacyjnych oraz 2 członków rezerwowych.

Kandydaci na młodszych sędziów zdają egzaminy pisemne z prawa cywilnego materialnego i procesowego oraz z prawa karnego materialnego i procesowego. Podczas 6-godzinnych egzaminów pisemnych zadaniem kandydatów na młodszych sędziów jest sporządzenie wyroku. Podczas egzaminów ustnych aplikanci powinni zaprezentować rozwiązania prawne dotyczące spraw zaczerpniętych z rzeczywistości.

Kandydaci na młodszych prokuratorów zdają egzaminy pisemne i ustne w dziedzinie prawa karnego materialnego i procesowego. Mają za zadanie sporządzić akt oskarżenia lub dokonać innej czynności prokuratorskiej oraz udzielić odpowiedzi na pytania komisji egzaminacyjnej.

Kandydaci na młodszych sędziów śledczych zdają egzaminy pisemne i ustne z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. Powinni oni przygotować wniosek o akt oskarżenia wobec osoby, której postawiono

zarzuty. Egzamin ustny obejmuje odpowiedzi na pytania praktyczne dotyczące rzeczywistej sprawy.

Wyniki egzaminów są oceniane w sześciopunktowej skali. Średnią ocenę wylicza się na podstawie ocen z egzaminu pisemnego i ustnego i trafia ona następnie do odpowiedniej izby Najwyższej Rady Sądownictwa. Kandydat na stanowisko młodszego sędziego, młodszego prokuratora i młodszego sędziego śledczego powinien uzyskać średnią ocenę na poziomie nie niższym niż „bardzo dobry 4,50”. Osoby, które nie uzyskały pozytywnego wyniku, ponownie zdają egzamin pisemny i ustny, które odbywają się nie wcześniej niż miesiąc i nie później niż dwa miesiące po ogłoszeniu uzyskanej oceny. Kandydata, który ponownie otrzymał wynik niższy niż „bardzo dobry 4,50”, nie można powołać na stanowisko młodszego sędziego, młodszego prokuratora lub sędziego śledczego. Zasady organizacji i przebiegu egzaminów dla kandydatów na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych po zakończeniu szkolenia w Krajowym Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości reguluje procedura egzaminacyjna.

Nowo powołani sędziowie, sędziowie administracyjni, prokuratorzy i sędziowie śledczy na szczeblu okręgowym i rejonowym są zobowiązani do aktywnego udziału w szkoleniach wprowadzających w Krajowym Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości. W trakcie szkolenia ich postępy ocenia się za pomocą różnych środków i narzędzi służących ocenie kształcenia, w tym informacji zwrotnych z udziału w dyskusjach, rozwiązywania kazuśów, zajęciach grupowych, sesji pytań i odpowiedzi oraz prezentacji własnych.

[Zasady organizacji i przebiegu egzaminów dla kandydatów](#) na młodszych sędziów, młodszych prokuratorów i młodszych sędziów śledczych po zakończeniu szkolenia w Krajowym Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości (w języku bułgarskim).

■ Ostatnia aktualizacja: 17/06/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.